

mit den Bemærkning i Anledning af den ærede Landsbøthingmands Uttring om, at han ikke har villet stille Ændringsforslag, fordi denne Sag i saa Fald maatte gaae tilbage til det andet Thing, at dette Forslag vil under alle Omstændigheder gaae tilbage til det nærværende Folkething, som ikke har behandlet denne Sag.

Beutner: Jeg erindrede ikke den Omstændighed, at Sagen alligevel skulde gaae tilbage til Folkethinget.

Indenrigsministeren: Det kan efter alle Forholds Udvikling i den nærværende Tid ikke være Andet, end at der vil blive mere og mere Spørgsmaal om Expropriation. Der foreligger saaledes et Lovudkast fra Regjeringens Side i det andet Thing om Expropriation for de offentlige Diverse, medens den ældre Lovgivning kun kan antages at hjemle den for de offentlige Landeveie; der foreligger nu dette Thing nærværende Lovudkast om Expropriation for Vand- og Gasanlæg. Jeg maa naturligvis holde for, at, hvor der efter samtlige Forhold er en virkelig Nødvendighed for at fremme et Formaal, der vedkommer Sundhed og Velvære, i en betydelig Grad, der bør der ogsaa gjøres Benyttelse af den Myndighed til ved Lov at forskrive Expropriation, som har faaet en ny almindelig Hjemmel i Loven; men efter mit Begreb bør man dog være varsom og ikke fride for raff frem imod den private Eiendom ved at aabne en let Afgang til Expropriation. Det er altsaa vanskeligt, troer jeg, at besvare et saadant almindeligt Spørgsmaal, og navnlig i Almindelighed at udtale, at enhver Kjøbstad, som kunde have Anledning til at ønske en ny Vandforsyning eller en ny Belysning, skulde have Ret til Expropriation, og navnlig en saa udstrakt Ret, som her i denne Lov er givet; men paa den anden Side hvis det efter Byernes locale Forhold virkelig maa erkjendes, at Trangen til en bedre Belysning eller til en bedre Vandforsyning i det Væsentlige er den samme som med Hensyn til Hovedstaden, saa skønner jeg heller ikke rettere, end at Regjeringen, naar en saadan Kjøbstad henvendte sig til den, og oplyste, at der mødte virkelige Hindringer fra Grundeierens Side imod at overlade Byen den for-

nødne Grund, enten ved absolut at nægte det eller ved at fordrø en aldeles urimelig Betaling, da med Hensyn til en sli Kjøbstad havde den samme Opfordring til at fremkomme med et Lovforslag, der berettigede den til Expropriation, som den, der har foreligget her med Hensyn til Kjøbenhavn. Jeg kan altsaa ikke besvare Spørgsmaalet ganske i Almindelighed; men, idet jeg henviser til den Grundsaetning, jeg udtalte, maa jeg forbeholde Ministeriet at tage det under Overveieelse efter Forholdenes særegne eller individuelle Beskaffenhed, som de maatte vise sig i en saadan Kjøbstad. Der er iøvrigt allerede skeet flere sliige Anlæg, og de ere lykkedes, uden at man har havt nødig at ty til Expropriation, som jo altid har en misliig Character og let fremkalder Misnoie. Dette er ogsaa ganske naturligt, fordi i de mindre Kjøbstæder beslattes saadanne Foranstaltninger i Almindelighed ved fælles Samtykke af alle Borgerne (ved Raadstueforsamlinger), og det moraliske Tryk, der paahviler Enhver, som vilde sætte urimelige Hindringer imod alle sine Medborgers Dnske, om at see saadanne Foranstaltninger fremmede, er sædvanligt stærkt nok til at holde ham nogenlunde indenfor Billighedens Grændser, og altsaa at aabne Afgang for en mindelig Overenskomst. Noget, som i store og meget talrige Communer ikke finder Sted i den Grad, hvor Foretagendets Hensigtsmæssighed og Bigtighed ikke fremtræder saaledes i hver Enkeltts Bevidsthed, som den gjør i de mindre Stæder. Jeg troer, at den ærede Landsbøthingmand, som sidst talte, vil være enig med mig i, at det herefter, som han ogsaa selv antydede, er rigtigst at lade det beroe med en mere udstrakt Lovgivning i saa Henseende for de andre Kjøbstæder, indtil Trangen dertil maatte vise sig. Hvad angaaer det ærede Udvalgs Bemærkninger, da skal jeg først tillade mig at yttre, at §§ 2 og 6 af mig forstaaes saaledes, som Udvalget har forstaaet dem, og at det ogsaa forekommer mig, at der i Sammenligningen og i Forholdenes Natur ligger tilstrækkelig Grund til at ansee denne Fortolkning som sikker, uden at man behøver en vidtløftigere eller forandret Redaction for at gjøre den gjældende. Forsaavidt som